

[Socialministeren]

kunne ydes hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter – herunder f. eks. gæld i form af huslejerestance – såfremt pågældendes egen afholdelse af disse udgifter i afgørende grad ville vanskeliggøre pågældendes og familiens muligheder for fremtidig at klare sig selv.

Spm. nr. 113

Til miljøministeren (29/11 79) af:

Bolvig (RV):

»Ager ministeren at tage initiativ til at forhindre yderligere dræningsarbejder i Tøndermarsken, indtil en fredningspåstand er rejst for området?«

Begrundelse

Det er af afgørende betydning, at det følsomme område ikke ændres, før en endelig aftale om naturbeskyttelsen er indgået.

Besvarelse (6/12 79):

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Fredningsstyrelsen har over for mig oplyst:

»I Nordeuropa er Tøndermarsken det største kulturskabte marskområde, der stadig henligger i en forholdsvis oprindelig tilstand. Det omfatter landets største sammenhængende eng- og græsningsarealer og er et af Europas naturvidenskabeligt mest betydningsfulde vådområder, der både i og uden for yngletiden rummer en lang række fuglearter med bestande af international betydning. Som en del af Vadehavets natur har området været genstand for international opmærksomhed, og den danske regering har modtaget rekommandationer om at søge området bevaret i dets nuværende tilstand.

Til brug for regeringens overvejelser om anlæg af det fremskudte dige ud for Tøndermarsken udarbejdede fredningsstyrelsen et notat af 15. januar 1976, der af miljøministeren blev oversendt til ministeren for offentlige arbejder.

I notatet fremførte fredningsstyrelsen bl. a., at tilstanden i den del af Magisterkogen og Rudbøl Sø, der i dag henligger som sikkerhedsreservoir, ikke må ændres væsentligt, at der bliver foretaget undersøgelser af virkningerne af vandstandsændringer i Rudbøl Sø og Magisterkogen, til hvis beskyttelse der

eventuelt må træffes særlige foranstaltninger, og at en eventuel bebyggelse af kogene må forudsætte en planlægning under hensyntagen til landskabelige og kulturhistoriske forhold.

Fredningsstyrelsen har i marts 1978 udsendt et oplæg til naturbevarelse i Tøndermarsken: »En redegørelse for de bevaringsværdige naturforhold i Tøndermarsken og forslag til beskyttelse heraf.« Området som helhed omfatter ca. 12.000 ha. Fredningsstyrelsens oplæg beskæftiger sig kun med ca. 6.800 ha af dette område, og heraf udgør Magisterkogen, Rudbøl Sø, Vidåen, Rudbøl Kog, Gl. Frederiks Kog og Ny Frederiks Kog kun ca. 2.800 ha, hvor de fredningsmæssige, herunder videnskabelige, interesser især er koncentreret. Udgangspunktet for redegørelsen er den nationale og internationale forpligtelse, som Danmark har til at beskytte Tøndermarskens store værdier. Hovedindholdet af oplægget er, at der gennemføres en fredning af området, der sikrer, at de nuværende naturforhold i området bevares så uændrede som muligt. En fredning skal blandt andet sikre de ydre koge (Rudbøl Kog, Gl. Frederiks Kog og Ny Frederiks Kog) samt Magisterkog og Rudbøl Sø mod yderligere bebyggelse, opdyrkning og afvanding samt pålægge de indre koge, (Højer Kog og Møgeltønder Kog) en mere lempelig landskabsbeskyttelse.

Med skrivelse af 27. marts 1978 blev oplægget af fredningsstyrelsen udsendt til de berørte centrale, regionale og lokale myndigheder samt til forskellige interesseorganisationer.

Efter aftale med fredningsstyrelsen er der under Sønderjyllands amtsråd, Højer og Tønder kommuner nedsat et fællesudvalg, hvori også deltager Digelaget for marsken ved Tønder. En teknikergruppe under fællesudvalget er i juni 1979 fremkommet med en rapport, der af tidsmæssige grunde kun har behandlet de ydre koge. Hovedvægten i rapporten er lagt på en redegørelse for områdets plante- og dyreliv og de jordbrugsmæssige og dyrkningsmæssige forhold, herunder en beskrivelse af afvandrings- og bevandingssystemer, de eksisterende dræningers omfang samt ønsker og muligheder for yderligere dræninger i området. Ifølge rapporten er pr. 1. august 1978 drænet ca. 19 pct. af de ca.